

XIII. skupščina „Zaveze“ na Bledu.

(Dalje.)

Ko je predsednik Jelenc pojasnil, v kakošem stadiju se nahaja tožba mariborskega tiskovnega društva napram »Popotniku« ter povedal, da bo znani stari dolg, katerega je prevzela »Zaveza« s »Popotnikom« vred, poravnani v enem tednu, se je pristopilo k poročilom »Zavezinih blagajnikov.

Račun »Zaveze« jugoslovanskih učiteljskih društev za XIII. upravno leto — 1901. (poročevalec g. nadučitelj Fr. Luznar se glasi:

Dohodki

	K	h
1. Prebitek leta 1900.	31	95
2. V hranilnici	1448	—
3. Breško-sevniško učiteljsko društvo	19	50
4. Celjsko-laško		
5. Črnomeljsko		
6. Goriško		
7. Gornjegraško		
8. Kamniško	11	60
9. Kočevsko (slovensko)	13	20
10. Konjsko	16	—
11. Kopersko		
12. Kozjansko	18	60
13. Kranjsko	27	60
14. Krško		
15. Krško (Pedagogiško)	20	—
16. Litijsko	20	70
17. Ljubljana: Slovensko	10	—
18. „ mestno	19	20
19. „ okoliško		
20. Ljutomersko	8	—
21. Logaško	30	—
22. Mariborsko		
23. Narodna Prosvijeta	26	80
24. Novomeško	10	40
25. Ormoško	39	—
26. Postojnsko	12	—
27. Ptujsko		
28. Radovljiško	25	80
29. Savinjsko	10	20
30. Sežansko	14	80
31. Slovenjebistriško	12	60
32. Slovenjegraško	12	60
33. Šaleško		
34. Šmarijsko-rogaško		
35. Št. Lenartsko	9	20
36. Tolmisko		
37. Vološko	24	90
Skupaj	1892	65

Troški

	K	h
1. Seja upravnega odbora v Mariboru dne 8. avg. 1900	113	86
2. Seja upravnega odbora v Ljubljani dne 8. apr. 1901	73	16
3. Goriškemu učiteljskemu društvu na račun odškodnine glavne skupščine 10. septembra 1899	33	20
4. Seje „Zavezinega“ vodstva	85	—
5. Nagrada tajniku	200	—
6. Upravni troški:		
predsedništva		
tajništva		
blagajništva	17	90
7. Poština, tiskovine, popir etc.	20	50
8. Na račun „Popotnikovega“ dolga	1000	—
Skupaj	1543	62

Na Primskovem, dne 23. maja 1901.

Fr. Luznar
blagajnik.

»Učiteljski Tovariš« (poročevalec g. nadučitelj Fran Črnagoj) ima gotovine 990·91 K, proračun pa kaže koncem tega leta 2966·42 K prebitka. Popolnoma nepotrebna je bila torej skrb »Slovenca« in »Slov. Lista«, kdo bo plačal »Tovarišev« dolg. Ta list vzdržuje sicer samo napredno učiteljstvo, pa vendar laglje izhaja kakor »Slov. učitelj« z vso klerikalno podporo vred!

»Popotnik« (poročevalec g. nadučitelj Fr. Luznar) je imel 5364·60 K dohodkov in tudi toliko stroškov. Gmotno stanje tega zgolj pedagogičnega lista ni ugodno. Ob tej priliki pozivljemo še enkrat vse so-

mišljenike, da delujejo z vsemi silami na to, da bo naročena na »Popotnik« vsaka šola. Škoda bi bilo za tako izvrsten list, če bi moral vsled prepričle gmotne podpore prenehati. Torej, zdramimo se!

»Zvonček« stoji na najboljših nogah. Od 1. januarja 1900 do 30. aprila 1901 je imel 5950·95 K dohodkov in 1243·90 K prebitka.

V vodstvo »Zaveze« so bili po listih enoglasno zopet voljeni: predsednikom Luka Jelenc, tajnikom Karol Česnik, blagajnikom Fran Luznar. V upravni odbor pa se je volila poleg dosedanjih odbornikov gđc. Vita Zupančič, učiteljica v Metliki, namesto g. Gangla,

kateri je na Dunaji in je kot urednik »Zvončka« že itak v odboru. Pregledovalcem računov so bili z vsklikom imenovani gđc. Miklavčič in gg. Rojina in Rus. V prihodnje se bode vršil občni zbor »Zaveze« eno leto v počitnicah, drugo leto o Binkoštih, ker se na ta način učiteljstvu najbolj ustreže; po različnih kronovinah so namreč počitnice tako razdeljene, da ni nikdar vse učiteljstvo ob istem času prosto.

Pri samostojnih predlogih je provzročil predlog hrvaških učiteljev Dubroviča in Bačića precej živahno in dolgo trajno debato. Predlagala sta v imenu društva

»Narodna Prosvjeta« v Pazini, kjer so neučitelji v večini, to-le resolucijo:

1.) Nepouzdanica vodstvo »Zaveze« radi toga, što isto ruši »Zavezu« pisanjem u »Učit. Tov.« i time što je pristupilo javno liberalnoj kranjskoj stranci, sto je bez pomena i na štetu nekojim sastavnim dijelom »Zaveze«.

2.) »Zaveza« ima biti politički neutralna i po tom upriličiti pisanje u svojim glasilima.

3.) Imenovati odbor, koji će nadzirati članke u »U. Tov.« prije neg dodju u štampu; jer je »Zavezin« odbor reko, da ni je odgovoran.

Predlagateljica sta povdarjala, da so v Istri razmere drugačne, kakor na Kranjskem in Štajerskem in je istrska duhovščina prijateljica učiteljstva in podpirateljica šol, ter se z učiteljstvom bori proti skupemu sovražniku — iredentskemu Lahonstvu. Po živahni debati je bila resolucija z vsemi proti dvema glasoma odklonjena, a sklone se vendar na prošnjo gg. Bačića in Dubroviča, da se dopisi iz Istre vsprejemajo od sedaj le potom predsedništev okrajnih učiteljskih društev, katera morajo jamčiti za istinitost vsebine. G. Anžlovar, predsednik učiteljskega društva za koperski okraj pa povdarja, da velja to le za južno Istro, da pa je njega okr. učiteljsko društvo za koperski okraj pooblastilo izjaviti, da se z delovanjem »Zaveze« in pisanjem »Uč. Tov.« popolnoma strinja. Po enajsti uri ponoči zaključil je predsednik delegacijo. (Dalje prih.)

Dopisi.

Štajersko.

Iz gornjegrajskega okraja. Klerikalci si laste pravico, vse in povsod komandirati in vladati. Kdor se jim ne vdá, tega ta nestrpna in osvetoželjna družba preklinja, obrekuje, denuncira itd., o čemur se lahko čitatelj vsaki dan prepriča iz klerikalnih listov. Kdor ne gre s klerikalci črez drn in strn, tistega takoj po vseh predpisih srednjeveške umetnosti »secirajo«. Poslužujejo se časopisov, pa tudi drugih umazanih sredstev, da bi njim neljube naprednjake očrnili, ter jim če le mogoče, škodovali. Tako so si ti gaspujke najeli nekega kmeta iz Mozirja, kateri je podpisal neko ovadbo na vis. c. kr. dež. šolski svet v Gradcu, proti nadučitelju g. Praprotniku, češ da on ne izpolnjuje svojih stanovskih dolžnosti!

Kdo ne pozna Praprotnika! On, ki stori ne samo, kar veleva mu stan, ampak še mnogo več, bodisi za izobrazbo ljudstva, osobito pa za sadjarstvo, za koje stroko ima silno imenitne zasluge, kar je po celem slov. Štajerju znano, — on je tedaj zatožen, da svojih stanovskih dolžnosti ne izpolnjuje. Seveda se je po dotičnih šolskih oblastnijah takoj dognalo, da je zatožba neopravičena, ter da je nastala iz hudomušnosti in maščevalnosti. Gosp. Praprotnik je potem vložil tožbo zaradi obrekovanja proti omenjenemu kmetu, ki je pri obravnavi izjavil, da on niti ne ve, kaj in kje je dež. šolski svet in da so sploh v ovadbi navedene stvari neresnične, ter da ni on pisal ovadbe, temuč je le pristavil svoj podpis. Osebe, ki je tožbo sestavila, ni hotel imenovati, češ, da mu je to strogo prepovedano. No, če jo

pove ali ne, mi tistega junaka predobro poznamo. — Zapeljani siromak je prosil odpuščanja, moral pa tudi plačati tožbene stroške in dati 10 K za šolsko knjižnico v Mozirju.

Ta slučaj nam kaže, da je klerikalni stranki dobro vsako, še tako podlo in gnusno sredstvo, če le more zadostiti svoji maščevalnosti ter obrekovalni strasti.

Oj, neumni človek, ki se da od te stranke voditi in zapeljevati! Kdaj se bodo tebi, slovenski kmet, odprle oči, da boš videl, kdo je tvoj prijatelj; kdo pa sovrag tvoj?! Koliko dobrega stori učitelj za tebe in ti mu trud in skrb z nehvaležnostjo plačuješ, ter poslušáš fanatično, nestrpno, osvetoželjno, kulturnemu napredku in duševni svobodi najbolj nevarno, le za svoj žep delujočo klerikalno stranko! — —

Ta ovadba je pa tudi brezmejna nesramnost dotičnega denuncijanta, zakaj ni ga menda stanu na zemlji, kjer bi se toliko lenarilo in dolžnosti zanemarjalo, kakor se to godi v stanu, kamor pripada ničvredni, ostudni in sprideni povzročitelj ove tožbe. Črno na belem so namreč zabilježena zanemarjanja stanovskih dolžnosti od strani teh in sorodnih denuncijantov. Številke govore in bodite uverjeni, da iste niso male.

Pometajte torej najprej pred svojim pragom, ter izpolnajte svoje stanovske dolžnosti, mesto da se udeležujete klerikalnih političnih in gospodarstvenih agitacij in ščuvanij, ter delate zdražbe in hodite po različnih pojedinah in pijančevanjih — — — Ostudni ovaduh pa naj si za ušesa zapiše vrstice našega dičnega pesnika Kazimira B. — ki pravi:

Zu den scheusslichsten Verbrechern
Grässlicher Verbrecherhorden
Sind zu zählen die Verläumder,

Goriško.

Dr. Pepe zopet nekaj kuha. — Goriško učiteljstvo je že od nekdanj zbegano, posebno v prejšnjih časih, ko je vladal strah in trepet, so se učitelji drug drugega ogibali. Zadnji čas se je obrnilo na bolje, ker sedanji okrajni šolski nadzornik je pravičen in nepristransk slehernemu.

Toda zlodej ne da nikomur miru, — hodi kakor rjoveč lev okrog itd. Naši klerikalci že dlje časa premišlujejo, kako bi zasejali stalen razpor med učitelje ter potisnili šolo in učiteljstvo vsaj za par sto let nazaj. In temu sledi peščica zaslepljenih učiteljev, ki so znani kot nezadovoljneži, katerim nikjer in nobena stvar ne ugaja. Nameravalo se je pretečene binkoštno praznike poslati od duh. strani nekoga k nemškemu katol. društvu za učitelje po informacije na Dunaj, kako zagotoviti razdoru stanovitna tla. Ta sicer ni šel, manjkalo je menda organizacije; sklical pa je nek prismojenec par učiteljev in eno učiteljico, kjer ni smel manjkati debeli kaplan, na razgovor glede ustanovitve podružnice »Slomšekove zveze« za Goriško, od katere si obetajo pridobiti učitelje za nečedno klerikalno delovanje v deželi.

V ta namen pa delujeta g. dr. Pepe in njegov lepi brat že dlje časa v katol. društvu devic-učiteljic, sklicujeta pogoste shode, — ter skupen in posamičen pristop k nameravani »Slomšekovi podružnici« je zagotovljen. Pri novo ustanovljenem društvu bodo delovala menda vsa